

SLOVENE

Štev. 284. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v torek, 13. decembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno št. 13 K, za četrt leta 50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Isse rati se računajo enostopna petivista (dolžina
75 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvstva
30 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravišškega telefona šte. 188.

Enketa o slovenski ljud. stranki.

S skrajnih severnih mej, kjer se bori
slovanski živelj z napetimi silami proti nem-
škonalnemu nasilju, nam je došel sle-
deči dopis

8. Evald Vračko:

Ker se v Vašem listu piše o novi ljud-
ski stranki, dovolite mi, da tudi jaz povem
svoje mnenje. Vsaka stranka ima svoj pro-
gram in stranka brez njega je nestvor. Če
se tedaj vprašamo, kakšna bi bila ta stranka,
moramo pred vsem vedeti, kakšen program
bi imela. Za to gre. Ta stranka, ako bi bila
res ljudska stranka, bi morala stremi za
istimi cilji, za katerimi stremi ves sloven-
ski narod, masa našega zdravega sloven-
skega ljudstva. Geslo slovenskega naroda
mora biti tudi geslo slovenske ljudske
stranke. — Katero pa je geslo slovenskega
naroda?

Drugega ni in ne more biti kot ono
staro geslo: „Vse za vero in domovino“. S
tem pa mislim je povedano vse. V tem geslu
je vključen tudi zdravi demokratizem, v teh
besedah je že povedano, da mora stranka s
tem geslom tudi delovati na podlagi krščan-
skih načel za socialno povzdigo naroda. V
tem geslu je povedano, da mora braniti ta
stranka narodni obstoj ljudstva. Ta stranka
bi morala biti prava demokratična, strogo
narodna stranka, dati se bi morala voditi pa
od načel naše katoliške vere, ki je ljudska
vera.

Katera stranka zavrže to geslo ali ga
pa drugače razlaga kakor se mora, ni ljud-
ska stranka. Imamo pred vsem take stranke,
ki se ne dajo voditi od načel krščanske vere
ali ki ta načela prezirajo in celo zametu-
jejo. To niso stranke, ki bi imele ljudstvo
za seboj, so le stranke, ki so odpadle od
prave ljudske stranke. Ali pa že ima-
mo tako pravo ljudsko stran-
ko? Za vse slovensko ljudstvo je še ni-
mamo. Imamo pač stranko na Kranjskem
namreč katoliško - narodno stranko, ki vsaj
ta program hoče izvrševati, imamo tako
stranko na Goriškem, imamo jo na Stajer-
skem, kjer še seveda nima konkretne orga-
nizacije, imamo jo tudi na Koroškem, kjer
pa so razmere podobne onim na Štajerskem.
Vse te stranke imajo ljudstvo za seboj, de-
lujejo na pravem programu ali vsaj imajo
voljo na podlagi pravega programa delovati,
vendar je pa njihovo delovanje različno po
različnih razmerah v posameznih deželah in
pokrajinah.

Za cel slovenski narod pa bi se mo-
rala ustanoviti z istim programom velika
ljudska stranka, ki bi pred vsem imela v
očeh prospeh in napredek celega sloven-
skega naroda. Dali bi ji ime: „Krščansko-
narodna ljudska stranka“. Bila bi tedaj ta
stranka kakor je mutatis mutandis „Kato-
liško ljudsko društvo“ za katoliško Nem-
čijo.

Delo te stranke bi se na mejah mo-
ralo pred vsem koncentrirati na narodno-
gospodarskem polju. Ob meji bi morala ta
stranka pred vsem braniti našo narodno
posest. Kjer pa se je že naselil oni lažilibe-
ralizem, ki so se ga navzeli naši posvetni

gospodje iz tujih, večinoma židovskih čas-
nikov in na vseučiliščih, bi ga morala ta
stranka pobijati. Ta odgovor te stranke na
napade od raznih strani bi moralo le biti
vstrajno, neumorno delo za gospodarski in
kulturni napredek celega slovenskega na-
roda, ne pa smešenje in grdenje po časopi-
slih. Za nasprotnike iz lastnega tabora bi
ta stranka imela le pomilovanje. V raznih
pokrajinah bi imela razne podobore, cen-
trala pa bi bila Ljubljana, ki bi bila v dru-
štenem oziru za Slovence isto kot Mün-
chen Gladbach za katoliške Nemce. Če se
vpraša: Ako so razmere že zrele za usta-
novitev take stranke, je moje mnenje, da
še ne. Jaz pa mislim, da se bodo razmere
premenile, ako zmaga katoliška ljudska
stranka na Kranjskem na celi črti, z usta-
novitvijo take stranke bi tiste meje padle,
ki ločijo Kranjce od Stajercev, od Korošcev
itd. Pa da me kdo krivo ne razume in si
ne bi mislil, jaz hočem ravno povsod uvesti
specifično politiko kranjskih takozvanih
„klerikalcev“, še enkrat povdarjam, da bi ta
stranka, akoravno edina po programu, ven-
dar po različnih razmerah v različnih slo-
venskih pokrajinah povdarjala bolj to ali
ono svoje načelo, kakor bi bilo potrebno.
Ako bi tisti, ki so sedaj nasprotniki kr-
ščanskih načel ali jih prezirajo, videli, da
je tej stranki edino le namen narodni in
kulturni napredek celega slovenskega na-
roda, bi se saj — zmernejši elementi spo-
rijaznili s to stranko ali jo saj tako strastno
ne pobijati. Le v taki stranki je bodočnost
slovenskega naroda.

Jarenina, dne 8. dec. 1904.

Evald Vračko.

Delavsko zavaro- vanje.

Sedanja delavsko-zavarovalna zakono-
daja v Avstriji nikakor ne zadostuje več
modernim socialnim zahtevam. Takoj, ko
bila uveljavljena določila zakonov o delav-
skem zavarovanju za slučaj bolezni in ne-
zgod 1. avgusta 1889. leta, so bile čuti pri-
tožbe, da so dotična zakonska določila ne-
jasna. In mnogo jih je bilo že takoj v za-
četku zato, naj se izpremeni delavsko-zava-
rovalna zakonodaja v Avstriji. A med tem,
ko so novo ustanovljeni zavodi sami zahte-
vali, naj se izpremeni zakonodaja, so pa
delavci čimdalje bolj dvigali svoj glas za
ustanovitev delavsko-starostnega zavarova-
nja.

Vlada ni mogla zamašiti svojih ušes
pred vedno glasnejšimi klici, naj se izpre-
mene nepopolna določila sedanjih delavsko-
zavarovalnih zakonov, a tudi splošne za-
hteve, naj se uvede delavsko-starostno za-
varovanje, ni nikakor smela prezreti. In v
ministrstvu za notranje stvari so pričeli iz-
delovati jako obširno delo, kako preosno-
vati avstrijsko delavsko zakonodajo in uvesti
tudi splošno zahtevano delavsko starostno
in invaliditetno zavarovanje. Že pred dvema
letoma je Körber na neko tozadevno inter-
pelacijo naznanil, da bo delavsko-zavarovalna
zakonodaja temeljito izpremenjena. Tudi na
mednarodnem delavsko-zavarovalnem shodu
1. 1902. v Düsseldorfu je bilo čuti, da bo
Avstrija dobila vzoren delavsko-zavarovalni
zakon in zaradi tega so sklenili, da bo pri-
hodnji delavsko-zavarovalni mednarodni shod
1. 1905. na Dunaju.

Sedaj je vlada razdelila že izdelani za-
konski načrt prizadetim osebam, korporaci-
jam in časopisu. Povzročiti hoče, da bi

najširša javnost izjavila, kaj misli o vlad-
nem načrtu in potem bo predložen zbornici
v končno rešitev. Navesti hočemo v nasled-
njih vrstah glavne točke vladne predloge.

Enotnost zavarovanja.

Dosedaj so bili posebni zakoni tako za
zavarovanje glede bolezni, kakor tudi glede
nezgod. Novi načrt obsega samostojno na-
meravani zakon v 252. točkah. Delodajalci
bodo morali svoje delojemalce „glaševati in
odglaševati pri onih bolniških blagajnah, h
katerim spadajo. Priglasitev pri bolniški
blagajni bo veljala obenem tudi za prigla-
sitev o zavarovanju za slučaj nezgod in pa
za starostno zavarovanje. Prvotno organi-
zacijsko delo bo torej v rokah bolniških
blagajn. Očividno je, da se namerava z no-
vim zakonskim načrtom prvi korak za po-
državljenje delavsko-zavarovalnih zavodov.

Bolniško zavarovanje.

Delavskemu zavarovanju za slučaj bo-
lezni in pa invaliditete, oziroma starosti,
bodo podvržene vse one osebe, ki delajo
proti plačilu na podlagi delavske, službene
ali učne pogodbe v nelastnih delavnicah. Iz-
vzete so pa osebe, ki zaslužijo mesečno nad
200 K; nadalje osebe, ki ne delajo pri enem
gospodarju nad tri dni, oni poljedelski in
gozdarski delavci, ki ne spadajo pod dolo-
čila poselskega ali delavnega reda, osebe,
ki izvršujejo poleg svojega poklica kak po-
stranski posel in pa mornarji, za katere
obeta vlada poseben zakonski načrt. Zava-
rovanih bo pet milijonov oseb, medtem ko
je sedaj zavarovanih 2 in pol milijona. De-
lavci bodo razdeljeni v 6 plačilnih razredov,
in sicer bodo v I. razredu vsi delavci, ka-
terih dnevni zaslužek ne presega 80 h; v
II. razredu od 80 h do 1 K 60 h; v III. raz-
redu od 1 K 60 h do 2 K 40 h; v IV. raz-
redu od 2 K 40 h do 4 K; v V. razredu od
4 K do 6 K in v VI. razredu čez 6 K. Vra-
čunajo se pri odmeri v plačilni razred tudi
naturalni dohodki in temtime. Oboleli za-
varovanci bodo imeli pravico na brezplačno
zdravniško pomoč in zdravlila. Bolniščinu
bodo dobili, če bo bolezen trajala nad tri
dni in sicer v I. razredu 40 h; v II. raz-
redu 80 h; v III. razredu 1 K 20 h; v IV.
razredu 2 K; v V. razredu 3 K in v VI.
razredu 4 K na dan. Oboleli člani bodo
imeli pravico do bolniščine ves čas bolezni
in sicer najdalje za dobo enega
leta. Če bo zavarovanec umrl, bodo imeli
svojci pravico do mrtvaščine, ki bo znašala
svoto bolniške podpore za dobo 30 dni. Na
občnih zbiorih bodo imeli delodajalci in de-
lavci enako število zastopnikov. Tudi v
upravnem odboru bodo imeli gospodarji
ravno toliko zastopnikov, kolikor jih bodo
imeli delavci. Zdatno se bo znižalo število
bolniških blagajn, ker bodo vse okr. boln.
blagajne, ki nimajo 1000 članov, združene z
drugimi blagajnami. Istotako bodo morale
imeti takozvane delovršbene bolniške bla-
gajne najmanj 500 članov, katero načelo bo
tudi merodajno za obstoj, oziroma ustano-
vitev združnih in pa društvenih bolniških
blagajn.

Invaliditetno in starostno zavarova- vanje.

Do starostne rente bo imel pravico
vsak zavarovanec, ko bo dosegel starost
65 let, če bo 1200 tednov plačeval zavarova-
valnino. Do invaliditetne rente bo pa imel
pravico oni zavarovanec, ki bo zavarovan
vsaj 200 tednov. Tudi tu bodo za vplače-
vanje merodajni razredi, ki so veljavni in za
bolniške blagajne. Najmanjše rente bodo
znašale: I. razred 120 K, II. razred 150 K,
III. razred 180 K, IV. razred 210 K, V. raz-
red 240 K, VI. razred 270 K. Te rente bodo
večje, čimdalje bo dotičnik zavarovan. Za
vsako rento bo država plačevala letno 90 K
in bo plačevala prispevke za ono dobo, ko
so zavarovanci pri vojakih. Za upravne stro-
ške bo prispevala država vsako leto dva

milijona kron. Prispevki bodo za posamez-
nika tedensko v I. razredu 10, v II. 20, v
III. 30, v IV. 40, v V. 50 in v VI. 60 h,
polovico bodo morali plačevati gospodarji,
polovico pa delavci. Tudi vdove in sirote
zavarovancev bodo imele pravico do rente.
Zavarovale se bodo lahko tudi zavarovanju
ne podvržene osebe. Upravo bo vodil dr-
žavni starostni zavod s sedežem na Dunaju.
Odbor bo imenovalo ministrstvo za notranje
stvari. Predsednika bo imenoval cesar. Vo-
dilne uradnike bo imenovalo ministrstvo.

Zavarovalnice za slučaj nezgod.

Delavcem ne bo treba več plačevati
10% prispevka za zavarovanje glede kake
nezgode. Namesto do sedaj običajnih malih
rent do $\frac{1}{3}$ delonezmožnosti bodo poškodo-
vanci dobili odpravnino. Renta se bo od-
merila na $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{3}$ in $\frac{4}{3}$ bolniščine. Če
bo poškodovanec popolnoma nesposoben za
vsako delo in bo potreboval strežnika, se
mu bo renta zvišala do $\frac{1}{3}$ polne rente.

Državno nadzorstvo

bo mnogo strožje, kakor je bilo do sedaj
Vodilne uradnike bo pri vseh zavodih ime-
novala vlada, ki bodo navezani pod pri-
sego, da bodo naznanili vsako nerednost v
upravi. Ministrstvo za notranje zadeve bo
odobrilo pravila posameznih zavodov in bo
imelo pravico razpustiti posamezne bolniške
blagajne in druge zavode. Tudi politične
oblasti bodo imele večjo moč, kakor jo
imajo sedaj.

Delavsko zavarovalna razsodišča

bodo razsojala o sporih med zavarovanci in
zavodi. Ustanovljena bodo vedno v kraju,
kjer je deželna politična oblast. Predsednika
razsodišču in njegovega namestnika bo ime-
novala justično ministrstvo. Dva prised-
nika bo imenovala dotična deželna vlada in
sicer enega gospodarja in pa enega zavarova-
vanca za dobo šestih let.

Višje sodišče

bo na Dunaju. Predsednika, njegovega na-
mestnika in člane bo imenoval cesar. Polo-
vica bo pripadala sodniškemu, polovica pa
stanu državnih uradnikov. Senat bo obstojal
iz štirih sodnikov.

Kazni.

Oni, ki ne bodo pravilno priglaševali
svojih članov, bodo kaznovani do 400 K ali
na 40dnevni zapor. Do 600 K ali v zapor
do 60 dni bodo obsojeni delodajalci, ki
bodo odtegovali delavcem več, kakor bi
smeli. Če bo kak uradnik ali odbornik ali
član razsodišča izdal kako tajnost, bo kazno-
van s tridnevnim do šestmesečnim zaporom,
odnosno z denarno kaznijo od 50 do
2000 K.

To so glavna določila nameravane ko-
renite preosnove delavsko zavarovalne za-
konodaje v Avstriji. Upamo, da bodo priza-
deti krogi z vso resnostjo proučili vladni
načrt. Mislimo tudi, da bo i slovensko
krščansko socialno delavstvo natančno pre-
gledalo in izrazilo svoje mnenje o vladnem
načrtu.

Za sedaj nočemo o tem načrtu izreči
nikake sodbe, dasi po našem skromnem
mnenju niti ta načrt ne odgovarja popol-
noma razmeram našega socialnega
stoletja!

Rusko - japonska vojska.

Boji okrog Port Arturja.

Reuterjev urad poroča iz Tokia 11. t.
m.: Obstreľevanje ladij se nadaljuje. „Seba-
stopol“ se je vsidral zunaj luke, a se je vr-
nil, morda ponoči, v luko, da se zavaruje
proti torpednim napadom. Viharno vreme
zabranjuje uporabo torpedov. „Strokov-
njaki“ sklepajo iz dejstva, ker so se ladje,
predno so se potopile, močno nagnile na

stran in ker so Rusi izkušali rešiti „Sebastopol“, da ladji niso potopili Rusi. Največ potopljenih ladij kaže s prednjimi deli proti severu; zadete so bile na levo stran. Ker so se ladje nagnile na desno stran, sklepajo iz tega, da so se japonske granate razpočile v ladji. Da bodo ladje bolj gotovo nerabne, mečejo Japonci nanje še druge granate. — Kje se nahajajo ruski rušilci, Japonci še niso na jasnem. Japonsko topništvo obstreljuje vsak koteček v luki. (To pa doslej še ni mogoče, po mnenju zanesljivih listov. — Vsled tega tudi ruske ladje najbrže niso v takem stanju, kakor poročajo te vesti. Ur.) Morda se nahajajo rušilci zunaj pristanišča. — Opazovalna straža poroča, da se mnogo manjših ladij nahaja okrog bolniških ladij, kakor bi se hotele rešiti pod varstvom „Rdečega križa“. Japonci bodo Steslja opozorili na posledice takega ravnanja; vendar pa izkušajo varovati bolniške ladje.

Iz Londona poročajo 12. t. mes., da je poveljnik ruskega portarturskega brodogra dobil povelje, naj ostale ladje razstrelji.

Oblegavalna armada poroča, kakor trde poročila japonskega poslanstva v Londonu, da je bila pri obstreljevanju 11. t. m. težko poškodovana postaja za brezžični brzjav; en arzenal gori.

Uradno japonsko poročilo o uničenju ruskega portarturskega brodogra.

Iz Tokia se poroča: 12. t. m.: Oficijsko poročilo oblagovalne armade pred Port Arturjem poroča, da so štiri ruske bojne ladje, dve križarki, ena topničarka ter eden minonosilec postale popolnoma nesposobne za boj. Nadaljnje obstreljevanje ladij je nepotrebno. Sedaj obstreljujejo Japonci mesto, ki mu prizadevajo težke izgube. Admiral Togo odide v bližino Formoze, da ondi počaka baltiškega brodogra.

Tudi to uradno japonsko poročilo se nam še ne zdi popolnoma verjetno, ker Japonci niso v luki in opazujejo le od daleč. Počakajmo uradnega pojasnila iz Peterburga.

V Mandžuriji.

„Daily Telegraph“ poroča iz Tjencina 10. t. mes.: Ruska armada pri Mukdenu je močna sedaj 400.000 mož, med temi 40.000 mož konjenice. Japonci kupujejo na nevtralnem ozemlju kamele. Dva tisoč Japoncev se je izkrcalo pri Kinčovu. Sodijo, da hočejo Japonci s tem oddelkom pretrgati ruske zveze severno od Tjenlina.

Kapitan Kladov.

Kapitan K l a d o v, ki je bil vsled svojega članka kaznovan, odločno zavrača vsako obdolžitev kot laž. Obdolžitev ne omadežuje le njegove stanovske, ampak tudi njegovo človeško čast. Take obdolžitve naj se dvignejo le sodnijskim potom. Vsled tega prosi, naj ga izroče vojnemu sodišču.

Baltiško brodogra.

Reuterjev urad poroča iz Kapstadta 12. t. m., da je ondi došla ruska bolniška ladja „Orel“, ki je namenjena v Port Artur. Dve veliki bojni ladji, najbrže od baltiškega brodogra sta zjutraj pluli mimo Kapa.

Argentinijska ni prodala svojih bojnih ladij.

„Standard“ poroča: Argentinski poslanik v Londonu je bil dne 10. t. m. od argentinskega zunanjega ministra brzjavno pooblaščen naznaniti, da Argentinijska varuje strogo nevtralnost ter da se vesti o prodaji argentinskih ladij popolnoma neutemeljene.

Boji v Mandžuriji.

Iz Londona se poroča 12. t. m.: Sem došla poročila iz Tokia trde, da je slišati od desnega in levega krila japonske armade težko streljanje. Dne 8. t. m. se je mislilo, da je pričakovati velikega napada.

Temperatura v Mandžuriji.

S a h a r o v poroča 12. t. m. Temperatura zjutraj ponoči —10°, po dnevu —27° na solcu. Zdravstveno stanje čet je izborno. O spopadu med obema armadama nisem dobil poročil.

Ijava ruskega mornariškega ministra.

Petrograd, 11. dec. „Rusj“ priobčuje članek mornariškega ministra kot odgovor na članke kapitana K l a d o v a v „Novem Vremenu“, ki je zahteval, da se naj takoj pošlje še tretje brodogra na Daljni Vzhod. Mornariški minister dokazuje, da ne zadostuje pošiljati samo brodogra, ako ni na njih vse pripravljeno in če nima popolnoma izvežbanega moštva. Vendar se pričakuje, da pošljejo skozi Sredozemsko morje še štiri oklopnice, eno križarico in eno oklopno topničarico. Izdelalo se bo še 6 baterij revolverskih topov.

Carjeva zahvala angleškim častnikom.

Reuterjev urad poroča iz Londona 9. t. m.: Car Nikolaj je poslal častnikom angleške križarice „Talbot“ srebrno skledo z zajemačo. Posoda ima napis: „Darilo ruskega carja častniškemu štabu „Talbot“ iz hvaležnosti za pomoč moštvu „Varjaga“ in „Korejca“ po bitki pri Cempulpu meseca febru-

arija 1. 1904.“ Obenem je poslal car waleškemu princu ček za 500 funtov šterlingov za kraljevi mornarski fond, katerega predsednik je waleški princ. Angleška vlada je izrekla carju zahvalo častnikov.

Japonske izgube pred Port Arturjem.

„Daily Telegraph“ poroča iz Tjencina 10. t. m.: Po uradnih japonskih podatkih znašajo izgube pri napadih na Port Artur zadnje dni meseca oktobra 3000 mož mrtvih in 10.000 ranjenih, medtem, ko so bile izgube pri zadnjih napadih mnogo večje.

Opomin ladjam.

London, 10. dec. Reut. biro-u so sporočili včeraj iz Washingtona: Brzjavka ameriškega odposlanca v Tokiju poroča, da je ameriški podkonzul v Nagazakiju obvestil odposlanstvo, da se je opozorilo vse ladje, naj se ne bližajo na več nego 20 milijonov Pescadores, ki leže nasproti zapadni obali otoka Formoze.

Japonska in Angleška.

„Daily Express“ priznava, da je javna tajnost, da pošilja Angleška na Japonsko razstrelila. Angleški promet z liditom se je med vojsko jako povzdignil. Edina zapreka je, da se malokatera ladja upa prevzeti tako nevaren tovar, kajti zadostuje le majhen sunek, pa se lidit razleti. Nobena ladja ne sme naložiti več kot 9 ton lidita. Za tono plačajo Japonci 40 jenov prevoznine.

Nesgoda na obhajalski železnici.

Petrograd, 10. dec. Glasom brzjavke načelnika zabajkalske železnice sta dne 18. novembra trčila na obhajalski železnici en tovorni vlak in posebni vlak vrhovnega poveljnika prve mandžurske armade, barona K a u l b a r s a, pri čemer je bil ranjen mašinist tovrnega vlaka.

Körber o niževavstrijskem šolskem zakonu.

V ponedeljek so bili pri Körberju zastopniki „Liberalne meščanske zveze na Dunaju“, ki so protestirali proti novemu niževavstrijskemu šolskemu zakonu. Körber je rekel, da vlada ne more prezreti razburjenja, katero je povzročil sklep niževavstrijskega deželnega zbora. Vlada ne bo pri svoji odločitvi prezrla, da ima po ljudsko-šolski zakonodaji najvišje šolsko nadzorstvo država, a prezreti tudi ne more sklepa avtonomnega deželnega zbora. Vlada bo vse razmere natančno proučila in se potem odločila, kaj je storiti. Ker pa ni še ničesar sklenjenega, ne more dati o vladnih sklepih nikakega pojasnila. Ali je kdaj vlada tako govorila, kadar je bilo od avtonomnih zastopov užaljeno katoliško prebivalstvo?

Slavlje Brezmadežne v Pragi.

V nedeljo je bilo povodom proglasitve dogme o Brezmadežni v Pragi veliko slavlje. Dopoldne je bila velika cerkvena slavnost, katere so se udeležili plemiči, zastopniki avtonomnih in državnih oblasti v Pragi, vsa praška in okoliška duhovščina in približno 40 katoliških društev in bratovščin. Zvečer je bila v slavnostni dvorani „Rudolfina“ slavnostno zborovanje. Pri slavnosti so bili navzoči tudi poljedelski minister grof Buquoy, namestnik Coudenhove, višji deželni maršal knez Lobkovic. Govorili so grof Schönborn, grof Nostic in baron Morsey. Grof Schönborn je zaključil zborovanje in naznanil, da bo leta 1905. v Pragi marijanski kongres.

Papež za Poljake.

Iz Rima poročajo, da je papež prosil pruskega princa Albrehta, naj naznani nemškemu cesarju Viljemu njegovo željo, da bi v izvrševanju verskih dolžnosti dovolil večjo svobodo svojim poljskim podanikom. Princ je zagotovil papeža, da se že namerava razveljaviti odlok, s katerim je prepovedan verouk v poljščini.

Pouk na dunajskem vseučilišču zopet odprt.

Vsled sklepa akademičnega senata so odpravili vsa naznanila dijaških društev. Dopuščeni so le napisi dijaških dobredelnih društev. Včeraj je bilo vseučilišče zopet odprto in so vsi profesorji predavali. V avli je bil mir.

Shod kmetov v Inomostu.

V nedeljo je bil v Inomostu ustanovni shod „Zveze tirolskih kmetov“. Za „Zvezinega“ predsednika je bil izvoljen poslanec Schraffl. Po ustanovnem shodu je bil javen shod, na katerem je bilo nad 1000 kmetov z vsega Tirolskega. Na shodu so bili sledeči krščansko-socialni poslanci: Schraffl, Winkler, Arnold, Guggenberg, Kapferer, Stöcker in Bielhöfeler. Govorniki so govorili o razmerah kmečkega stanu s posebnim ozirom na vojaške, gozdne, davčne in volivne odnose.

Zakonski načrt o lekarnarjih.

Poročevalec pododbora sanitetnega odseka o novem zakonskem načrtu za lekarnarje, poslanec Novak, je govoril z mini-

strskima svetnikoma Kusim in Haerdtlom, ki imata nalogo, proučiti novi zakonski načrt. Oba poročevalca sta bila zadovoljna z določili o stanovskih zastopih in z ureditvijo pravnih razmer med lekarnarji in njihovimi asistenti. A odklonila sta določila, da bi nove lekarniške koncesije podeljevala z lastnikov lekarn in lekarniških uslužbencev obstoječa komisija. Izjavila sta, da hoče vlada sama obdržati podeljevanje lekarniških koncesij.

Dunajska akademija upodablja-čih umetnosti zatvorjena.

Profesorski kolegij dunajske akademije upodabljačih umetnosti je imel včeraj popoldne sejo. Sklenili so, da se na akademiji začasno preheha s poukom in se začasno zatvori.

Boj za poslovnik na Ogrskem.

Opozicija je včeraj sklenila sledečo izjavo: Zbornični predsednik Perczel je vedoma kršil določila zborničnega poslovnika in s tem korakom razburil strasti „domoljubov“. Danes bo strast „domoljubov“ izbruhnila v zbornici. Odbor opozicije pušča „domoljubom“ prosto pot. Samo ob sebi je umevno, da se mora izbruh strasti vršiti v okviru zakona in pravice. Odbor je izrazil željo, naj bi opozicionalni poslanci skupno došli v zbornico. Zapisnikarjem opozicionalnih strank so priporočili, naj ne izvršijo svoje dolžnosti kot zapisnikarji. Na izid današnje seje ogrskega državnega zbora je vse radovedno. Vladna stranka je pripravljena za vsak slučaj. Seja bo kratka. Predlagalo se bo, naj se v prihodnji seji zbornica konstituirata. Predsednika bo ščitila zbornična straža.

Košutov shod v Požunu.

so v nedeljo razbili socialisti. Na shodu sta Košut in Apponyi zahtevala razširjenje volivnega prava.

Socialno demokratski govornik Grossmann iz Budimpešte je rekel, da so opozicionalci danes prvič zahtevali razširjenje volivne pravice. Če bodo kdaj govorili drugače, naj rajši nikdar več ne grejo med ljudstvo. Med Grossmannovim govorom je bil med zborovavci velik nemir. Košut je izjavil med velikim nemirom, da je njegova stranka že zahtevala splošno volivno pravico, ko še morebiti ni bilo Grossmanna na svetu.

Socialisti so pričeli peti marseillaiso, košutovci pa Košutovo himno, nakar je predsednik zaključil shod.

Veto-pravica odpravljena.

Papež je v sporazumu s kardinalskim kolegijem izdal apostolski odlok, s katerim se odpravlja vsak veto pri izvolitvi papeža in s kanoničnimi kaznimi grozi državam, ki bi vložile v prihodnjem konklavu ugovor proti kakemu izvoljencu.

Srbskega kralja Petra so hoteli umoriti?

Nekateri listi poročajo, da so na Dunaju zaprli Milana Nikolića, nekega srbskega častnika, ker je pod sumom, da je nameraval umoriti sedanjega srbskega kralja Petra. Kot policija trdi, je zarotnik vse priznal. Aretirani je vedno veljal za zmožnega, vestnega in domoljubnega častnika. Njegovi tovariši so osupli nad njegovim pripoznanjem.

Boj za ustavo na Ruskem.

V Peterburgu je bila v nedeljo ob 1. uri popoldne na Nevskem Prospektu velika demonstracija. Demonstranti so poizkušali prirediti spreved, kateremu na čelu so nosili rdečo zastavo in deske s protivladnimi napisi. Policija je množico razkropila in prijel nosilce zastav in napisov, kakor tudi osebe, ki so napadle policijo s palčami. Policija je rabila orožje, a v spopadu ni bil nikdo ubit, težko ranjenih je bilo 10 oseb. Izgrede so povzročili visokošolci in delavci. Ob 3. popoldne je bil zopet mir. Knez Svjatopolk Mirski je nameraval v petek odstopiti, a njegova rodbina ga je preprosil, da n tega stori. Včeraj je knez Mirski sprejel odposlanstvo moskovskih pravnikov, ki so mu vročili peticijo. Nadalje je dovolil, da smejo meseca februarja v Moskvu zborovati plemiški maršali. Vest, da izdeluje knez Mirski 42 točk obsegajoči načrt o prenosni ustave, se ne potrjuje. — Danes je v Peterburgu razprava proti Plevjevevemu morilcu Vesti, da je ušel, so toraj bile le pobožna želja Rusiji gorkih judovskih časopisov. — Iz Viasne poročajo, da so priredili rezervisti skozi štiri dni izgrede. Oplenili so hiše in trgovine. Meščani so se branili s sekirami in kosami. Vojaštvo je napravilo red. — V Odesi je bil v soboto zvečer na ulici napaden policijski načelnik. Nekdo ga je udaril po glavi tako, da se je težko ranjen zgrudil. Govorilo se, da bo umrl. Neznani storilec je pobegnil. — V nedeljo so bili po vsej Rusiji shodi, na katerih so zahtevali ustavnih prememb. — Pripomniti moramo, da nemško judovsko časopisje zelo pretirano piše o ruskih izgredih.

Napad na procesijo v Madridu.

V nedeljo je bila v Madridu veličanska procesija, katere se je udeležilo do 10.000 oseb. To pa ni bilo vseč framonom in njihovim ponižnim slugam anarhistom, socialistom in pa liberalcem. Zbrali so se pred katedralo in so začeli psovati udeležence. Prišlo je do streljanja z revolverji. Ranjenih je bilo mnogo oseb, med njimi dve na smrt. Nastopilo je konjenišvo in orožništvo. Izgredniki so peli marseillaiso. Vojaštvo je streljalo. Nemiri so trajali 3 ure.

Novo srbsko ministrstvo.

Včeraj se je predstavilo novo srbsko ministrstvo skupščini. Vlada je izjavila, da upa izvesti vse v prestolnem govoru obrazložene načrte, kakor tudi skupščini predložene predloge, že v tem zasedanju, ker je dobila vlada zagotovilo, da jo bodo podpirali zastopniki obeh strank. Vlada upa na sodelovanje skupščine pri rednem izvrševanju poslov v ustavni državi in bo poizkušala izpolniti svoje dolžnosti z vsemi močmi. Ljuba Stojanović je izjavil, da bodo samostojni radikalci vlado podpirali pri vseh predlogih, ki bodo domovini na korist.

Liberalni listi o smrti Syvetona.

„Neue Fr. Presse“ poroča, da je Syveton izvršil samoumor. Stori je v lastni rodovini veliko zločinstvo, ker je zlorabil svojo pastorko in da bi zakril posledice, izvršil je huje zločinstvo vsled katerega bi bila pastorka umrla. Pastorka se je pozneje omožila in njen soprog je odkril ter zločinstvo naznanil sodniji. Malo dni pred smrtjo se je Syveton zavaroval za slučaj smrti pri neki ameriški družbi, ki ne izključuje samoumora. Čudno pri vsem tem je le to, da prinašajo te vesti liberalni listi šele potem, ko se je očitelo loži, da je ona povzročila Syvetonov umor. Ker je znano, kako varuje francoska sodišča „tajnost“, bi bili gotovo vsi liberalni listi padli po Syvetonu že takrat, ko je oklofutal Andréja, ko bi bilo to res, kar mu zdaj očitajo. Namesto Syvetona nameravajo nacionalci v Parizu kandidirati polkovnika M a r c h a n d a.

Balfour o angleških kolonijah.

Angleški ministrski predsednik Balfour je odposlaništvu „Imperial Federation Committee“ govoril o angleških kolonijah. Rekel je, da pred dvajsetimi leti ni mogel nihče vedeti, kako se bo izpremenil svetovni položaj in s kakimi novimi razmerami bo treba računati. Sedanje vedno večje oboroževanje je bolj nevarno za Angleško, kakor je bilo svoj čas. Naglašal je, da bodo morale kolonije bolj skrbeti za splošno obrambo angleške države, kakor so skrbale do sedaj.

Štajerske novice.

Š O d S v. Trojice v Slov. Goricah. Cerkveni tatje se pojavljajo. Prve dni decembra je v trojiški cerkvi neki lopov razbil nabiralnik pri oltarju sv. Frančiška in odnesel nabrano miloščino. Veliko čez eno krono ni dobil. Isto se je zgodilo v Negovi, samo z mnogo večjo škodo. Zato pozor! — Umrl je pri Trojici v enem tednu decembra sedem oseb, trije odrasli in štirje otroci. Izmed odraslih so: Sodar Čolnik iz Spodnjega Porčiča, kovačica Vogrinec iz trga, nje mož je umrl meseca avgusta, in pa kmetica Dvoršak iz Oseka. Vogrinecovo kovačijo je prevzel sorodnik Budja od Sv. Benedikta.

Š Zimsko vreme. Iz Makol, 10. decembra. Te dneve pred praznikom Matere Božje je bilo vreme kaj ugodno. Jutra so bila do 5 stopinj mraza, a skozi dan je solnce malone pripekalo. Nestanovitni so bili vetrovi. Prav hudo je rezal v nos nekaj dni gorski veter z Boča in tri dneve je ropotal južnik z oknami in rohnal z vratmi. Bilo je nestanovitno, vendar dovolj toplo. Na solnčnem bregu pri Doleh je vse polno rumenih trobentic in med njimi se bledijo modre pasice ali divja vijolica. Celo jetrnika in plučnico sem imel v rokah 7. decembra. Tudi pasji zob je rival svojo nežno kozjo bradico izpod lista sladkega kostanja. Zdelo se je, kot bi ti preročki hoteli s silo pregnati mrzlo žugajočo že zimo. Danes je padal sneg po noči, zjutraj je bil mraz in proti večeru že ledeni štnufki objemajo vejevje. Kar zahrusta po hosti, ko zadiha poradni veter.

Š † Ivan Kač. V Žalcu je nenadoma umrl občinski tajnik gospod I v a n K a č.

Koroške novice.

k Nov list bodo začeli izdajati kršč. soc. Nemci z novim letom. Izhajal bo v St. Vidu. Še ni deset let, kar se je organizirala ta stranka in ta list bo že č e t r t i, katerega bo ustanovila. In mi Slovenci imamo še zmirom ta mali „Mir“ s štirimi stranmi na teden in še teh je poldruga stran rezervirana za anonce. Čujemo, da se bo z novim letom vendar enkrat povečal.

k Marijino družbo za dekleta so ustanovili na Go. danjah. Pristopilo je 19

deklet. Naj cvete družba v čast Brezma-
dežni!

**k Nekaj nepričakovane s Ko-
rolkega.** Obrtna zbornica v Celovcu, ki je
svoj čas jako oestro protestirala zoper vsako
rabo slovenščine, je dobila v svoji seji dne
5 dec. 1904 slovensko vlogo vrle logovaške
občine, doposlano od beljaškega okrajnega
glavarstva. S kislim in jeznim obrazom jo
gledajo ter jo nazadnje pošljejo glavarstvu
nazaj s pripombo, naj se priloži nemška pre-
stava, ker je uradni jezik obrtne zbornice
nemški. In beljaško okrajno glavarstvo —
čuda — tej zahtevi ugotovi ter pridene nemško
prestavo (torj znajo slovenski!) in — še
bolj čuda — dodane posebno prilogo, v
kateri opomni, da v prihodnjic to poslo-
vanje se ne sme več ponoviti, ker zna
sedanji sluga trgovske zbor-
nice slovenski! Saj je bil prej v
uradu velikovskega okrajnega glavarstva in
kot tak mora znati slovenski! Res
imenitno! A trgovska zbornica je vsled tega
vzplamtela in predsedništvo je oestro in
strog zavrnilo opombo beljaškega okraj-
nega glavarstva. Seve, to še tem bolj upajo,
ker so v lanskem deželnem zboru izrekli
vsi poslanci razun g. Grafenauerja, tudi ka-
toliški in tudi častiti zastopnik virilnega
glasu, svoje največje ogorčenje zoper po-
slovenjenje (?) koroških sodišč. To „ogor-
čenje“ se je izročilo dr. Körberju.

Iz brzojavk.

Dunaj. Cesar je sprejel ministra zu-
nanjih zadev, grofa Goluchovskega, v po-
sebni avdienci.

Lvov. Veleposestvo okraja Zolczov-
Brod je izvolilo namestu umrlega viteza Ja-
vorskega v državni zbor deželnega poslanca
Ladislava pl. Gnięwosza.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. dec.

**Napadi na slovenske denarne za-
vode.** „Narod“ piha na posojilnico v Vi-
pavi, češ da je neka deklica izvalila na
goljufiv način od nje 140 K. Če bi to tudi
bilo res, bi preko te „ogromne“ svote vi-
pavska posojilnica še vedno prosperovala na
jezo izvestnih oderuhov, a stvar niti res-
nična ni. Dobili smo o tej zadevi na-
slednjo:

Izjava

V 280 številki „Slovenskega Naroda“
z dne 7. decembra nahaja se dopis iz Vipave,
v katerem dopisnik napada, črni in sumniči
jako podlo in po vsem neopravičeno tukaj-
šnjo „Hranilnico in posojilnico“ in proro-
kuje, da je z „Vinsko zadruho“ vred že ob-
sojena; to pa, ker je Hranilnica posodila
neki deklici, ki je sedaj v preiskovalnem
zaporu, 140 kron in sicer na podlagi ko-
ščka papirja napisanega s svinčnikom od
ženske roke. Podpisano načelnštvo oporeka
predrzi in zlobni ovadbi pobalinskega do-
pisuna in zagotavlja z vso odločnostjo, da
„Hranilnica in posojilnica“ vipavska nesrečni
deklici niti vinarja ni posodila
toliko manj pa 140 K, kar se lahko vsak
dan dokáže z blagajničnim dnevnikom. —
Načelnštvo „Hranilnice in
posojilnice“ v Vipavi.

Tiste ki take notice sprejemajo v „Na-
rod“ bi opozarjali na kako brihten na-
čin so se pavresnici usedli
sleparjem nekateriljubljans-
skiliberálnidenarnizavodi,
ne da bi mi iz tega kovali kaj kapitala Mi
s tem merodajne gospode le opozarjamo, naj
primerno pouče tiste gospode pri „Narodu“,
katerih „veliko narodnogospodarsko delo“
obstoji le v tem, da napadajo slovenske de-
narne zavode. Slovenci imamo pač tako malo
kapitala, da takega „Narodovega“ športa
prav nič ne potrebujemo.

Dalmatinska paroplova. Poročali
smo že, da so dalmatinski parobrodniki skle-
nili pogodbo z „Lloydem“, ki jo pa mora
vlada potrditi. Kakor poroča „Tagespost“,
so bili dalmatinski zastopniki pod vodstvom
„Lloydovega“ predsednika Bacherja pri mi-
nistrskem predsedniku, finančnem in trgov-
skem ministru v tej zadevi. List pravi, da
so jih ministri zelo prijazno sprejeli in iz-
javili, da je vladi njihov načrt zelo všeč,
da ga bo pazno proučila in kmalu rešila.
— Temu nasprotuje zadnji „Narodni List“,
ki poroča po „Fremdenblattu“, da bi bil
vladi Hribarjev načrt, namreč fuzija vseh
dalmatinskih parobrodskih društev, všeč in
da bo treba njihov dogovor z „Lloydem“
temeljito izpremeniti.

Imenovan je za profesorja cerkvene
zgodovine in kan. prava v tukajšnjem se-

menišču ravnatelj Alojzevišča č. g. dr. Jo-
žef Gruden. — Deželni predsednik je
sprejel v drž. stavbinsko službo na Kranj-
skem okrajnega adjunkta g. Ferdinanda
Schmitta.

Umrovljen je na lastno prošnjo č. g.
župnik v Dolenji vasi Ignacij Ša-
lehar.

Umeiščen je bil včeraj na župnijsko
Gojzd pri Kamniku ondodni župni upravitelj
g. Alojzij Podobnik.

**— Predrznost agentov graških
pivovarn.** Nekatere graške pivovarne de-
lajo že nekaj časa najumazanejšo konku-
renco našim domačim pivovarnam. Dobro
jim je vsako obrekovanje in ne plašijo se
najbolj nizkih sredstev. Tako hočejo uniče-
vati naša domača pivovarniška podjetja, v
katerih si samo domači ljudje služijo kruh
in ki sedaj proizvajajo priznano dobra piva.
Opozarjamo tem potom občinstvo, da
je že skrajni čas, da se omeji vsiljivost teh
tujcev. Tako bo domača pivovarska obrt na
korist dežele vedno bolj prosperovala in denar
bo ostal doma, dočim gre sedaj vse le v
tuje roke. S svojo ponižnostjo dajemo vedno
večji kapital in vrednost tujim pivovarnam,
katerih agentje blatijo na najnečuvnejši način
domača podjetja. Najnesramnejše postopajo
sedaj Gössovi agentje. Če bi naša piva he-
tela dobiti odjemalcev v Gradcu, bil bi ves
Gradec po koncu, povsod bi vrgli ven naša
piva, če tudi glede kakovosti sedaj odločno
lahko konkurirajo z nemškimi štajerskimi
pivovarnami. V Gradcu so nastopili celo
proti češkemu plzenskemu pivu! Učimo se
na vseh poljih zavesti od — tujcev, ki
skrbe, da cveto njihova domača podjetja,
naši gostilničarji naj pa upoštevajo, da žive
v prvi vrsti od domačinov in točijo naj do-
mača piva, ki so ravno tako dobra ali pa
še boljša, kakor tuja. V Gradcu so vsa tuja
piva posebej obdavčena, pri nas pa takega
davka na tuja piva ne poznamo, dasi bi bil
tak davek dober vir dohodkov mestni bla-
gajni in na korist domačim trdkam, ki tu
plačujejo velik davek. Upamo, da to za-
došča!

— Inženirju Endersu, ki je napadel
slovenskega visokošolca na jesenicah, je
dež. sodišče zvišalo kazen na 60 kron de-
narne globe oz 6 dni zapor

— Nadvojvoda Oton odpotuje jutri
za dalje časa v Egipt.

— Sava podkopala črnuški most.
Sava je podkopala deloma državni most
čez Savo v Črnučah, kateri se je
moral vsled tega prometu popolnoma za-
preti.

**— Morilec redarja Nagodeta ob-
sojen na smrt.** V Trstu je bil pred po-
rotniki obsojen v smrt na večletih fakin
Anton Freno, znan alkoholik, ki je bil strah
starega mesta. Opetovano se je izrazil, da
mora kakega redarja umoriti. Dne 24. sep-
tembra je res zabodel redarja Nagodeta. Ko
je Nagode že ležal umirajoč na tleh, ga je
neki Frenotov prijatelj še tako sunil v
glavo, da je Nagodeta črepinja počila. Tega
dejanja sumljiv je bil obtožen fakin Ivanov,
ki je bil pa oproščen. Freno je bil obsojen
na vešala.

— Gostje v Opatiji. Od 1. septem-
bra do 30. novembra je bilo v Opatiji 5686
gostov.

**— Razmere na Hrvaškem se
bistre.** Mladi „naprednjaki“ so izstopili iz
„Hrvatske stranke prava.“

— Slovenci v Ameriki. V s s l o-
vanska razstava se je otvorila v
Clevelandu. Slovenci sme tudi zastopani na
razstavi. Iz stare domovine je prišlo nekaj
krasnih izdelkov iz las, kakor lasulje, cve-
tice itd. Razstavljenih je tudi nekaj slik,
predstavljajočih znamenite kraje v stari
domovini. — Nagloma umrl je v
Ameriki 20letni Janez Sever iz Kom-
pale pri Dobrempolju. — Poneveril
je v Jolietu društvu sv. Trojice Andr. Gren-
čiek 806 dolarjev. — Umrl je v Rock
Springu Wyo rojak Josip Malej. V
South Cikago je umrl Jožef Strus iz
župnije Sv. Jurij pri Grosupljem.

— Tatvine. V Knežji vasi pri Dober-
niku je bila ukradena nekemu Erjavcu hra-
nilnična knjižica s 3200 K in štirje 20kronski
bankovci. Sumljiv je neki potujoči sobni
slikar, ki se potepa okolu z neko okolu
45 let staro žensko. Doma je menda iz iške
okolice. — Posestniku Janezu Petercu v
Dobrunjah je tat iz postelje ukradel 170 K,
120 K mu je pa pustil. Tatvine sumljiv je
njegov nečak, posestnikov sin Anton Peterca,
ki se že dva meseca klati okolu brez dela.

— V Padovi je umrl sloveč zdravnik
za oči, profesor Pietro Gradonigo.
Laški listi ga proslavljajo kot izvrstno moč
na polju zdravilstva. Bil je tudi parkrat v
Gorici. Rojen je bil leta 1831. v Benečiji.
Torej je brez dvoma beneški Slovenec
Gradnik, katero ime se nahaja tudi v
Brdih.

— Zanimivosti. Morsko travo
jedo Kitajci in Japonci, kakor mi jemo kisto
zelve. — Odrasla žirafa ima 1 in pol
čevljev dolg jezik. — Muiha zleže po 120

jaje 12—13krat na leto. — V Indiji ra-
čunajo včasih silo s slonovo, a ne s konjsko
močjo. Motor 22 konjskih močij ima silo
troje slonovih močij. — Zobotreb-
nike z gosjih peres izdelujejo ve-
činoma na Francoskem — Ako moha-
medanca pozdraviš z levo
roko, pregrešil si se smrtno. — Vsak
francoski državljani plača na
leto za žvepljenke davka povprečno deset
centov. — Najdaljše stopnice
brez odstavka na vsem svetu
so stopnice v zvonik philadelphiške mestne
hiše. One imajo 598 stopnic.

Ljubljanske novice

Slovensko gledališče. Mnogim obisko-
valcem slovenskega gledališča se jako čudno
zdi, da so bile res zaslužne in doslej vedno
proslavljene umetnice pevke slovenskega
gledališča na krat včeraj v „Narodu“
tako grdo raztrgane. Kaj je to? Upamo,
da se stvar pojasni. Če dobimo odgovor,
ga priobčimo.

Kje so slovenski trgovci ljubljanski?
Tako bi lahko upil človek včeraj popoldne,
a slovenskih trgovcev v Ljubljani bi težko
našel, ker so se — poskrili. Celo v
„Narodu“ jih je nekdo pozival, naj pridejo
na občni zbor trgovskega gremija, ki bi se
imel vršiti včeraj popoldne, a ta poziv je
toliko izdal, da je bil občni zbor — ne-
sklepičen ter se bo moral vršiti po-
jutrašnjem nov občni zbor.
Videli bomo, če bodo slovenski trgovci kaj
številnejše prišli na ta občni zbor!

Zadeva dr. Stora. Po Ljubljani so bile
o odvetniku g. dr. Storu razširjene čudne
govorice. Poizvedovali smo in izvedeli: Kon-
cem pretečenega tedna vršila se je pred tu-
kajšnjim c. kr. deželnim sodiščem razprava
o tožbi g. Wölflinga, trgovca na Bledu, zo-
per ljubljanskega odvetnika dr. Stora. Tožbi
bil je povod nastopni dejanski stan: Gosp.
Iv. Lininger imel je zoper g. Wölflinga ter-
jati svoto K 25.000.—, katero je cesijskim
potom odstopil dr. Storu. Slednji je cesij-
sko valuto zoper Wölflinga pri c. kr. de-
želnem sodnji v Ljubljani vložil. Pred dolo-
čeno razpravo prišel je Wölfling k dr. Storu,
plačal pri istem precejšnje tožbene troške
in se je pri tej priliki dogovorilo, da dolo-
čena razprava ostane obojestransko neob-
iskana, g. Wölfling pa svoj dolg plača v
gotovem času. Vključ temu dogovoru je dr.
Stor narok zoper Wölflinga obiskal in do-
segel zoper slednjega kontumačno razsodbo.
Na podlagi razsodbe uvedel je dr. Stor zo-
per Wölflinga obsežno eksekucijo in z isto
povzročil, oziroma povzročiti hotel ogromne
troške g. Wölflingu. G. Wölfling je namreč
z ozirom na svoječasni dogovor z dr. Stor-
rom, da zoper njega dr. Stor nima zadobiti
razsodbe, vložil zoper dr. Stora tožbo na
priznanje, da je uvedena eksekucija neopra-
vičena. Pri razpravi je sodni dvor prišel do
prepričanja, da je verovati le navedbam g.
Wölflinga in je istega zaslišal pod prisego.
Ko je g. Wölfling vse tožbene navedbe po-
trdil, zlezel je dr. Stor, ki je začetkoma
imel pogum v pravdo se spustiti, pod klop
in je vse zahtevke gosp. Wölflinga priznal.
Na podlagi priznanja bil je dr. Stor obsojen
v zmislu tožbenega zahtevka in v povračilo
stroškov. Pripomni se še, da je dr. Stor pri
odvetniški zbornici hotel resignirati na od-
vetniško mesto, odvetniška zbornica pa iz
gotovih vzrokov te resignacije ni sprejela,
ker hoče še preje vestno uradno poslovanje
dr. Stora disciplinarnim potom natančneje
preiskati.

Sestanka „Leonove družbe“ jutri
ne bo.

Ponarejeni petkronski tolarji krožijo po
mestu.

Baron Hein s soprogo se je odpeljal na
Dunaj.

Umrla je v Gradcu hčerka gospe Aloj-
zije Černe gđ. Roza Černe, stara
23 let.

Za mestne reveže je zapustil umrl g.
Mat. Treun 800 K.

Zaslužni križec. V ponedeljek popoldne
je mestni župan v navzočnosti odseka za
mestne uboge g. Jan. Nep. Roegerju
pripel zlati križec s krono, pri tej pri-
liki je župan poudarjal njegove velike za-
sluge kot mestnega ubožnega očeta, člana
sanitetnega odbora, njegovo vneto delovanje
pri Vincencijevi družbi in vsestransko pa-
triotično postopanje.

Nemci v Ljubljani so imeli 9. t. m. shod
svojega političnega društva „Deutscher Ver-
ein“. Tajnik tega društva je sev. prof. dr.
Binder. Dr. Schaffer je govoril o
političnem položaju, povzdigoval barona
Heina v deveta nebesa ter dejal, da so
narodno-napredni poslanci v zadnji seji le
vsled terorizma galerije glasovali s kato-
liško-narodnimi poslanci. Spravil se je hudo
nad jeseničane, ker nočejo ukloniti svojega
hrbtisča nemški predrznosti. Razgovarjali so
se tudi o nemški šoli v Šiški. Šopiril se je
na shodu tudi g. Peerz. Če se bo ta go-
spod repenčil na takih shodih, bomo mi jav-
nosti na podlagi čudnih dogodbic pokazali
pravo njegovo vrednost.

**Po brezplačni vožnji brezplačno preno-
čišče.** Delavec Štefan Strejački, rojen v Trstu
in v Zaporešče pristojen, se je hotel danes
poneči pripeljati iz St. Petra v Ljubljano —
zastonj, toda imel je smolo. Zasačil ga je
sprevodnik v vozu brez voznega listka in
ga izročil na kolodvoru službujočemu straž-
niku, ki mu je dal zastonj prenočišče.

Ukradena je bila od sobote do včeraj
popoldne natakariči Rozaliji Zupančičevi na
Rimski cesti št. 4, srebrna moška remon-
tear ura z zlato verižico. Uro je bil pri Zu-
pančičevi deponiral neki gost. — Tat je
neznat.

Radi slaboumnosti je postavljen pod
oskrbstvo K a r o l K ö n i g, železn. usluž-
benec v Šiški.

Z magistrata. Razpisani sta dve službi
magistratnih slug prve in dve službi druge
in tretje plačilne vrste. — Pismena ponud-
bena obravnava zaradi oddaje mestne
vožnje bo 16. decembra t. l., ob 10. uri
popoldne.

Izgubljene in najdene reči. Dijak Domi-
nik Zaplotnik je našel denarnico z malo
svoto; Marija Požlep, šolska učenka je našla
denarnico z večjo svoto denarja. Marija Se-
ver, delavka v tobačni tovarni je izgubila
rjavo denarnico, v kateri je bilo približno
50 K denarja. Zasebnica W. S. je izgubila
črno ročno torbico, v kateri je imela 23 K
in nekaj drugih malih stvari.

Pozdrav iz tujine. Novomeškemu poli-
caju iz vlaka pobegni Franc Mauer je pisal
tudi dne nekemu pazniku prisilne delavnice iz
Benetk, odkoder mu izroča „pozdrave“.

Tatinsko družbo mladih dečkov, ki je
krala po Ljubljani, posebno na Miklavže-
vem semnju, je zasačila ljubljanska policija.
V soboto so ti roparčki napadli na sv. Petra
nasipu nekega malega dečka, ki je šel po
vino ter mu odvzeli 1 krono.

Za kruhom je šlo včeraj iz ljubljans-
kega kolodvora 9 Dalmatincev, 5 Kranjcev
in 101 Črnogorec v Ameriko, S Koroškega
je šlo 8 Hrvatov v Reko, iz Reke 22 v
Hrušico. Iz Hrušice je šlo 16, iz Podbrda
pa 30 Hrvatov v Reko. Iz Boh. Bistrice se
je odpeljalo 12 Hrvatov v Zagreb.

Nezdravo zimsko vreme smo imeli pre-
tekli teden, in zato so se tudi brž pojavile
nekateri tihotapske bolezni, kakor 1 slučaj
tifuza (legar), difteritis in vnetje raznih no-
tranjih delov.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Velikolako to imajo na Rumun-
skem. — Kap je zadel Ibsena.
Katastrofe je raditega vsak čas pričakovati.
— **Otroka spekla.** Iz New Yorka
poročajo: Policija je aretirala Ido Engle-
hardt, mlado Nemkinjo iz Pattersona, N. J.,
ki je priznala, da je svoje dete živo spekla.
Potem je na pol mrtvo dete vrgla v pepeln
sod. — **Smrt vsled svinčnika.** Iz
Homestead Pa., v Ameriki pišejo: Pet-
letni sinček Charles Evansa je umrl vsled
poškodb, katero je pred kratkim zadobil.
Deček je nekoliko zamudil šolo in je radi-
tega tek. Pri tem je padel, in sicer tako
nesrečno, da se mu je svinčnik, katerega je
držal v roki, zabodel skozi oko v možgane.
— **Mnogo vasi pokončanih.** Iz
Tegucigalpa, glavnega mesta v Honduras,
je došla vest, da je ciklon opustošil vse
obrežje v tej deželi. Mnogo vasi je bilo do-
cela pokončanih in vsi poljski in vrtni pri-
delki so bili uničeni. Izguba indijanskih živ-
ljenj je bila ogromna. — **Strašen umor.**
V Obersteinu na Saškem je zet posestnika
Freudenbergerja ubil Freudenbergerja, nje-
govo ženo, tri njegove otroke in tri vnuke.
Po umoru je hišo zažgal. — **Mater** je
ubil v Dalju pri Oseku v jezi kovač
Rade Maletič. — **Sina umorila.** V
Kečkemetu je posestnica Lipoczi zasadila
svojemu sinu v srce kuhinjski nož, ker je
preziral mlajšo sestro.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ogrska opozicija s silo prepečila
sejo ogrskega drž. zbora.

Budimpešta. (Kor. ur.) Pred današnjo
sejo ogrskega drž. zbora so se zbrali opo-
zicijski poslanci nakar so ob 10. uri
korporativno se podali v zbornico, kjer so
pred otvoritvijo seje prepodili iz-
pred predsednikove tribune
novo parlamentarno stražo,
nakar so razdrli predsedni-
kovo tribuno in ministrske
sedeže. Pet uslužbencev nove parlamen-
tarne straže je ranjenih. Opozicija je zasedla
razvaline predsednikovega sedeža ter se je
oborožila z odbitimi kosi miz in sedežev.
Ko se je Tisza pokazal v dvorani je bil
sprejet z žvižganjem. Nekoliko časa je gledal
divjanje opozicijo, nakar se je odstranil.

Budimpešta. O današnjih dogodkih v
ogrskem državnem zboru se poroča: Ko so
opozicijski poslanci korporativno šli v

zbornico, hotel jih je policijski šef ustaviti. Poslanci so ga ustavili in nabili. Nato je opozicija naskočila stopnjice predsednikove tribune ter jih razdrla. Pričela je z odbitimi kosi tribune bombardirati po dvorani. Zbornico. Opozicijonalcu so metali okoli sebe klopi, knjige, les, železje itd. Polony, Just, Lengyel in tovariši so naskočili stražo, prebrnili mizo sredi zbornice ter z odtrganimi nogami mize pričeli biti po straži. Neopisni ropot je divjal po zbornici. Poslanci so se topli s stražo, ki je do tedaj bila pasivna. En stražnik je prijel poslanca Rigota za vrat in ga pričel daviti. Opozicijski poslanci so priskočili Rigotu na pomoč. Polony je ranjen na roki. Tudi nekateri drugi opozicijski poslanci so ranjeni. Opozicija je razbijala, dokler ni potisnila straže iz dvorane. Došlemu Tiszi je zaklical Andrassy: „Ekscelesca, to še ni nič, to je še-le mali začetek“. Razni poslanci so se med seboj topli. Pri liberalni stranki priljubljeni zborničnikomissar je dobil več hudih udarcev v hrbet ter se je nezavesten zgrudil. Nakrat se je razširila po zbornici vest, da je poslanec Bärnbach izstopil iz liberalne stranke in da je o Tiszovih pristaših dejal: „S tukimi šufti nočem biti v stranki“. Opozicija je ploskala. Ko se je čulo, da bo še mnogo drugih poslancev izstopilo iz liberalne stranke, je opozicija veselja vsklikala. V tem je prišlo poročilo, da danes ne bo seje. Opozicija je pozdravila to naznanilo s hrupnimi „Eljen“ klici.

Budimpešta. Po današnji državno-zborski „seji“ je imela liberalna stranka sejo, da se posvetuje o položaju. Ministrski predsednik je izjavil: „Na tako lopovstvo nisem bil pripravljen. Doslej se je vršila le tehnična obstrukcija, to je pa bilo nasilstvo in opozicija je pričela z napadi na mirne ljudi. (Fej-klici.) Storil bom vse, da se bodo krivci oddali sodišču in da se taki zločini ne bodo več ponavljali. Čakal bom dva dni, potem državni zbor razpustim. Tisza je o dogodkih takoj poročal cesarju.

Budimpešta. Pogled na zborovalno dvorano drž. zbora je strašen. Opozicija je vse opustošila. Bila je po straži tudi z velikimi kosi odtrgane medenine. Ko je dobila straža povelje naj se umakne, udrila je opozicija za stražo in bila po njej.

Budimpešta. V mestu je velikansko razburjenje. Opozicija širi vesti, da je ministrstvo brzojavno ponudilo cesarju demisijo. V bližini zbornice so v Valerijini vojašnici pripravljene trije batalijoni vojakov, oboroženi z ostrimi patronami.

Budimpešta. Poslanci, ki so ranili pet mož parlamentarne straže so naznanjeni sodišču.

Budimpešta. Prihodnja seja drž. zbora bo pod varstvom in asistenco vojaštva, ker so si opozicijonalcu včeraj prisegli, da ne bodo na noben način pustili Perzla predsedovati.

Dunaj. Cesar se je pri Körberjevi avdijenci izjavil, da si odločitev pridrži. Vlada

bo na dan 17. januarja menda zopet sklicala drž. zbor. Do tedaj se bo pogajala s strankami, a nihče ne veruje na uspeh.

Dunaj. Cesar bo jutri sprejel cesarskega namestnika Handla. Nekateri so mnenja, da bo Handel podal demisijo.

Zalec. O smrti Kačevi se poroča: Kač je padel po stopnjicah. — Našli so ga mrtvega. Danes popoldne je bil pogreb.

Mirna. Katoliško-narodna stranka pri občinskih volitvah sijajno zmagala v vseh treh razredih.

Sefija. Sin uglednega meščana, Netko Pinko, je čistil puško. Puška se je izprožila in zadela njegovo mater v glavo. Mati je bila takoj mrtva. Sin je nato pomeril puško nase, izprožil in se mrtev zgrudil.

Peterburg. Pri zadnjih nemirih je bilo aretiranih 132 oseb, med njimi 88 dijakov. Ko so bili izprašani, jih je policija izpustila. Pozneje so pa aretirali še 48 oseb, med njimi 32 dijakov in 5 dijakinj. Devet od teh bodo sodnijsko preganjali.

Dunaj. Listi pišejo, da morajo sedaj Japonci hiteti z obleganjem Port Arturja, ker bodo Port Artur oblegajočo armado 50.000 mož rabili v Madžuriji, da jih ondi ne uniči ruska premoč.

London. Iz Okuovega tabora se javlja, da Rusi neprestano streljajo iz topov in pušk, a Japonci ne odgovarjajo.

Tokio. Javlja se od glavne mandžurijske armade: Včeraj je del ruskih pešcev napadel Bajtaščo, a je bil odbit. Rusko topništvo je napadlo pozicije pri Pucjavoši. Streljanje ni naredilo škode. Rusi so poizkušali napad tudi na bregu reke Hun, a brez uspeha.

Berolin. Nemški cesar ne pojde v Dalmacijo. Cesarica pojde v Opatijo.

London. Iz Tokia poročajo: Ruski rušilci torpedovk leže baje izven luke. Več topničaric je težko poškodovanih.

2066 (1-1)

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je naša preljuba sestra ozir. teta, gospa

Marijana Rozman,
roj. ŠTRUKELJ
hišna posestnica,

v nedeljo, dne 11. t. m., ob 5. uri popoldne po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bo v torek, dne 13. t. m., ob 1/2 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Krakovske ulice št. 19.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v župnih cerkvah v Trnovem, in pri č. o. frančiškanih.

V Ljubljani, dne 12. dec. 1904.

Žalujejoči ostanli.

Potrjeni globoke žalosti naznanjajo podpisani žalostno vest o nenadomestni izgubi iskreno-ljubljenega soproga, oziroma očeta, brata in svaka, visokorodnega gospoda

Fr. Antona vit. Langer pl. Podgoro

viteza Fran Jožefovega reda, posestnika in deželnega poslanca itd., itd.

ki je v soboto, dne 10. decembra 1904. ob 3. uri zjutraj po kratki in hudi bolezni, po prejemu sv. zakramentov za umirajoče v 50. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanke dragega pokojnika se po predidčem blagoslovljenju prepeljejo z Dunaja v Novomesto na Kranjskem in v torek, 13. t. m. ob 2. uri popoldne pokopljejo na pokopališču v Šmihelu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v župnih cerkvah v Šmihelu in Prečini, dne 14. decembra 1904.

Dunaj, dne 10. decembra 1904.

Maza pl. Langer pl. Podgoro roj. Schlintner, soproga. — Pavl vit. Langer pl. Podgoro, sin. — Marija pl. Langer pl. Podgoro; Izabela pl. Langer pl. Podgoro; Matilda pl. Langer pl. Podgoro, dama častnega ustava; Pavla pl. Langer pl. Podgoro, častita sestra reda višnj. križa; Ida Gross; Antonija Podobnik; Ana pl. Langer pl. Podgoro, častita sestra uršul. samost. — Maks vit. Langer pl. Podgoro, c. kr. deželnosodni svetnik v p.; Josip vit. Langer pl. Podgoro, inženir; Jurij vit. Langer pl. Podgoro; bratje. — Josipina pl. Langer pl. Podgoro, roj. Weinlechner, svakinja. — Josip Gross, svak.

2068

Razglas.

Dva paznika

se sprejmeta v deželni prisilni delavnici kranjski. Ne čez 35 let stari, popolnoma zdravi in krepki prosilci naj svoje postavno kolekovane prošnje, opremljene z rojstnim in domovinskim listom, pravdnostnim in zdravniškim izpričevalom, ter z dokazom, da je prošnik prebil aktivno vojaško službo in sicer nazadnje kot podčastnik, ter z dokazom o dosedanjem drugem službovanju, o znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi najkasneje do

26. decembra 1904 ob 11. uri dopoldne

osebno vložijo v vodstveni pisarni tega zavoda.

Prosilcem, ki poleg sicer enakih lastnosti dokažejo lepo pisavo, spretnost v pisarniški manipulacijski službi in znanje laškega jezika vsaj za službene potrebe se daje prednost.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1904.

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

2069 **Ta teden**

krasno potovanje po

slikoviti Tirolski.

Odda se v najem

kovačija

z vsem orodjem opremljena v **Senožečah.**

Na razpolago ima tudi kolarsko orodje.

Pod ugodnimi pogoji se da kovačnica tudi pol leta brezplačno v najem.

Več pove: Anton Zalar, p. d. Rejc v Senožečah, Notranjsko.

2045 3-3

Primerna božična in novoletna darila

v bogati izberi priporoča 265 52-49

Fr. Cuden

urar in trgovec v Ljubljani.

Glavna trgovina: **Prešernove ulice.**
Filijalka: **Glavni trg, naspr. rotovža.**
poleg Mestne hranilnice.

Obrnite pozornost, v moji trgovini na krasne briljante v različnih oblikah na moderne prikladne reči iz eluna in pravega srebra.

1/3 pod tovarniško ceno

se prodaja še ostalo novo blago, prevzeto od konkurzne mase **Drofenika**, posebno stenske pendel-ure, zlate in srebrne, damske in moške ure in drugo blago.

Zaloga šivalnih strojev.

Zanesljiva ura je iz tovarn „Union“.

Velika priložnostna prodaja

lepa krila za dame iz sukna in lodna „dunajska moda“ za 1 gl. 50 kr. in višje, suknje s kožuho in ovratniki od 10 gl. naprej le sedaj ob božični sezoni se dobe v

Angleškem skladišču oblek

Ljubljana Mestni trg 5.

Velepoštovanjem **OROSLAV BERNATOVICH.**

2054 3-3

1953 12-7

Največja izbira

blaga iz briljantov, kakor uhanov, prstanov, zapestnikov itd., velika zaloga zlatnine, kot zlatih verižic za dame in gospode koljetjev, naveskov, zaponk, dalje srebrnine, kakor nastavkov, servisov za čaj, kavo, pivo in vino, posode za namizno orodje, tase, doze za sladkor, posode za sir, kompotiere, sklade za solato, dalje popolne opravne kasete za 6 do 12 oseb.

Proračuni o tem brezplačno. Dalje cerkveni predmeti, kot mašni vrčki, škropilniki, kottički za blagoslovljeno vodo, svetilnice, križi itd.

ADOLF WAGENPFEIL

zlatar in juvelir

Ljubljana

Priporoča svojo veliko zalogo **novosti**
p. n. občinstvu.

Edino zastopstvo

svetovno-znane Orivit. akcijske družbe. — Blago iz kina-srebra, Bern-dorfske, Cristofle in Würtemberške kovinske tovarne, priznane najboljše trdke za namizno orodje. — Največja izbira ženitovanjskih, krstnih, Miklavževih in božičnih daril, izvršena najnatančneje.

Ceniki zastoj. — Najnižje cene.

Izbere na zunan se hitro izvršujejo.